

STICHTING SANDERLING

JAARVERSLAG 2020

1	Missie en doelstellingen	1
1.1	Missie	1
1.2	Doelstellingen.....	2
2	Bestuursverslag	2
2.1	Bestuursvergaderingen	2
2.2	Statutenwijziging	2
2.3	ANBI-status.....	3
2.4	Nieuw bestuurslid	3
2.5	Logo	3
3	Activiteitenverslag	3
3.1	Erasmiaanse Namen 1.0.....	3
3.2	Erasmiaanse Namen 2.0.....	6

---

1 Missie en doelstellingen

1.1 Missie

Stichting Sanderling richt zich op *participatory storytelling*: het verzamelen en beschikbaar maken van authentieke verhalen, herinneringen en ervaringen van gewone mensen binnen de domeinen natuur, cultuur en ontmoetingen. Zo wil de stichting schoonheid en vergankelijkheid vastleggen, vastleggen wat niet vergeten mag worden, mensen inspireren en verbinden, participatie stimuleren en bewustwording kweken voor wat onze wereld waardevol maakt: natuur, cultuur, menselijk vernuft en intermenselijk contact.

De verhalen die de stichting verzamelt, vallen uiteen in twee groepen: verhalen, herinneringen en ervaringen (gericht op het verleden) en dromen en ideeën (gericht op de toekomst).

1.2 Doelstellingen

- Schoonheid en vergankelijkheid vastleggen,
- Vastleggen wat niet vergeten mag worden,
- Mensen inspireren en verbinden,
- Participatie stimuleren,
- Bewustwording kweken voor wat onze wereld waardevol maakt: natuur, cultuur, menselijk vernuft en intermenselijk contact.

2 Bestuursverslag

2.1 Bestuursvergaderingen

In 2020 is het bestuur eenmaal samengekomen. Daarnaast heeft het bestuur vergaderd met digitale middelen.

2.2 Statutenwijziging

In 2020 heeft het bestuur van Stichting Sanderling de volgende wijzigingen aangebracht in de statuten:

Artikel 1.1 | Naam stichting wijzigen:

Naam Stichting Uitgeverij Sanderling wijzigen in Stichting Sanderling

Artikel 2.1.a | Verwijderen (~~doorgehaald~~) en toevoegen (vet**):**

a. het verzamelen en ~~uitgeven~~ **beschikbaar maken** van authentieke **verhalen**, herinneringen en ervaringen van gewone mensen binnen de domeinen natuur, cultuur en ontmoetingen;

Artikel 2.1.b | Toevoegen (vet**):**

het op de wijze als beschreven onder a vastleggen van schoonheid, **vergankelijkheid en dat wat niet vergeten mag worden**, het inspireren **en verbinden** van mensen, het stimuleren van participatie en het kweken van bewustwording voor wat onze wereld waardevol maakt: natuur, cultuur, menselijk vernuft en intermenselijk contact;

Ad 1.1: Overweging voor de naamswijziging was dat het woord 'uitgeverij' te beperkend is en dat 'uitgeverij' ten onrechte suggereert dat het om een commerciële organisatie gaat. De stichting kan informatie beschikbaar maken via een grote diversiteit aan kanalen, van tentoonstellingen en film tot boeken en kunstzinnige installaties.

Ad 2.1.a: Aan 2.1.a is het woord 'verhalen' toegevoegd omdat 'herinneringen' en 'ervaringen' zich alleen beperken tot persoonlijke verhalen *van* iemand en niet *over* iemand.

Ad 2.1.b: In 2.1.b stond alleen ‘het vastleggen van schoonheid...’ Dit is te beperkend. De stichting legt ook verhalen, herinneringen en ervaringen vast *die niet vergeten mogen worden*, ook als het geen ‘mooie’ verhalen zijn. De verhalen over oorlogsslachtoffers vallen niet echt onder ‘schoonheid’, terwijl ze toch goed bij de stichting passen.

2.3 ANBI-status

In 2020 heeft het bestuur van Stichting Sanderling een culturele ANBI-status aangevraagd voor de stichting. Deze status is toegekend. De Belastingdienst is “van mening dat de stichting met haar doelstelling en feitelijke activiteiten een algemeen cultureel belang beoogd en dit ook uitsluitend of nagenoeg uitsluitend dient.” De Belastingdienst heeft met terugwerkende kracht vanaf 3 juni 2020 (datum indienen aanvraag) een positieve culturele ANBI-beschikking afgegeven.

2.4 Nieuw bestuurslid

Op 1 oktober 2020 trad Julia van de Graaff in functie als vicevoorzitter. Als actrice, filmproducent en artistiek leider van LYNX heeft Julia een waardevol netwerk in de culturele sector en affiniteit met de werkvelden van Stichting Sanderling.

Julia is een Nederlandse actrice van gedeeltelijk Pools-Russische komaf. Zij studeerde in 1994 af aan de acteursopleiding van de Toneelacademie Maastricht. Daarna volgde zij lessen aan de toneelschool in Krakau, Polen.

📧 www.juliavandegraaff.eu

2.5 Logo

Sinds voorjaar 2020 heeft Stichting Sanderling een professioneel logo, ontworpen door Anton Fouquet, en twee huisstijl-lettertypes: Roboto Condensed en Aller. Het beeldmerk bestaat uit drie drieteenstrandlopers, in het Engels *sanderlings*.

3 Activiteitenverslag

In 2020 produceerde Stichting Sanderling de herdenkingsfilm *Erasmiaanse Namen* en begon zij het vierledige project *Erasmiaanse Namen*. Administratief wordt aan deze project gerefereerd met de namen *Erasmiaanse Namen 1.0* en *Erasmiaanse Namen 2.0*. Voor beide projecten is een uitgebreid verslag beschikbaar. Hieronder een samenvatting.

3.1 Erasmiaanse Namen 1.0

Sinds 1946 besteedt het Erasmiaans Gymnasium rondom 4 mei aandacht aan de leerlingen en oud-leerlingen die de Tweede Wereldoorlog niet overleefden. Aanvankelijk las de rector de namen voor, in aanwezigheid van alle leerlingen en docenten. Tegenwoordig lezen

leerlingen de namen voor en wordt ook een spreker uitgenodigd, bijvoorbeeld een oud-leerling die de oorlog zelf heeft meegemaakt, een nabestaande of een andere betrokkene.

In verband met het coronavirus kon de gebruikelijke Dodenherdenking in 2020 niet doorgaan. Om de oorlogsslachtoffers ook tijdens het eerste coronajaar te herdenken, initieerde en produceerde Stichting Sanderling in samenwerking met de school de herdenkingsfilm *Erasmiaanse Namen*, met de namen en leeftijden van de oorlogsslachtoffers.

In de herdenkingsfilm zijn de handgeschreven namen te zien van 115 Erasmiaanse oorlogsslachtoffers, met hun geboorte- en sterftejaar en hun leeftijd van overlijden. Om een 'spanningsboog' te creëren waren de namen gesorteerd op leeftijd, van oud naar jong.

Samen met de camera dwaalt de kijker door de – symbolisch – lege gangen en het lege marmere trappenhuis. De film eindigt met het herdenkingsplakkaat dat op school hangt ter nagedachtenis aan de omgebrachte en omgekomen leerlingen.

Het was een uitdaging om een film te maken die vijf minuten lang alleen namen toont, maar toch de aandacht vasthoudt. Dit is gelukt door het indrukwekkende camerawerk van Juriën Cornelissen, de passende muziek van Charley van Veldhoven en de sortering van de namen op leeftijd. Een andere goede ingreep was het intermezzo waarbij voetstappen te horen zijn in het lege trappenhuis.

Kunstenaar Bart Domburg schreef de 115 namen voor de film op, plus de teksten voor titel en aftiteling. De 115 namen in de film zijn voorgelezen door leerlingen van het Erasmiaans Gymnasium. De film werd op school opgenomen op 20 april 2020.

🔗 Link naar de herdenkingsfilm: <https://bit.ly/Herdenkingsfilm-Erasmiaanse-Namen>

Behaalde doelstellingen Erasmiaanse Namen 1.0

Doelstelling 1: *Erasmiaanse oorlogsslachtoffers herdenken tijdens coronacrisis*

Hoger doel: *Bewustwording kweken, vastleggen wat niet vergeten mag worden*

De herdenkingsfilm stelde de school in staat om ook tijdens de coronacrisis haar oorlogsslachtoffers te herdenken. De leerlingen van de school zagen de film in een online mentorles op 14 mei 2020, de dag van het bombardement van Rotterdam. Voor deze datum was gekozen omdat de datum van de officiële dodenherdenking tijdens de meivakantie viel.

Doelstelling 2: *Leerlingen werven voor educatief project Erasmiaanse Namen*

Hoger doel: *Participatie stimuleren, inspireren*

De herdenkingsfilm was ook bedoeld als aftrap en aanjager van het educatieve project Erasmiaanse Namen 2.0, een initiatief van Stichting Sanderling waarbij de leerlingen van het Erasmiaans Gymnasium zelf historisch onderzoek doen naar de Erasmiaanse oorlogsslachtoffers. Dat deze doelstelling is behaald, blijkt uit het feit dat zich in juni 2020 zeven leerlingen uit klas 5 aanmeldden om hun profielwerkstuk te schrijven over een of meer Erasmiaanse oorlogsslachtoffers.

Doelstelling 3: *Leerlingen van toen en nu verbinden*

Hoger doel: *Mensen verbinden*

Een andere doelstelling was om de leerlingen van nu te verbinden met de leerlingen van toen. Dit is in meerdere opzichten gelukt. Allereerst door de opzet van de film. De film maakte invoelbaar dat achter de namen mensen zitten. Tot nu toe *hoorden* de leerlingen de namen alleen. Het maakt verschil om de namen ook te zien, mét de leeftijd en het sterftejaar van de slachtoffers (een indrukwekkende reeks: 1943, 1944, 1945...) en tegen de achtergrond van het eigen schoolgebouw. Verder ontstond tijdens de crowdfunding en het onderzoek voor de herdenkingsfilm contact met twee nabestaanden van Erasmiaanse oorlogsslachtoffers en met een oud-leerling die met veel Erasmiaanse oorlogsslachtoffers bevriend was.

Media-aandacht

Op 30 maart 2020 zijn circa dertig persberichten verstuurd aan landelijke en lokale media, waaronder dagbladen, radio en televisie. Twee dagbladen besteedden aandacht aan Erasmiaanse Namen: de Rotterdamse huis-aan-huiskrant *De Havenloods* (groot bericht, 6 mei 2020) en de *NRC* (kleine melding, 2 mei 2020). Het Jeugdjournaal nam contact op en was geïnteresseerd, maar omdat de herdenkingsfilm pas op 14 mei vertoond zou worden, koos het ervoor om op 4 mei andere projecten te belichten. Vermoedelijk maakten andere media dezelfde afweging.

Opname in Stadsarchief Rotterdam

Stadsarchief Rotterdam benaderde de school met het verzoek *Erasmiaanse Namen* op te mogen nemen in de collectie. De school heeft hier toestemming voor gegeven

Financieel resultaat

Voort Erasmiaanse Namen 1.0 ontving Stichting Sanderling een financiële bijdrage van Imdesto Foundation. Een crowdfundingcampagne leverde binnen enkele weken meer dan EUR 3.500 op. De donateurs bestonden uit 89 oud-leerlingen en oud-docenten van het Erasmiaans Gymnasium. Onder hen waren ook nabestaanden van Erasmiaanse oorlogsslachtoffers. De oud-leerlingenvereniging Semper Floreat deed ook een donatie en stuurde een e-mail aan al haar leden, wat enorm hielp. De bijdragen varieerden van 5 tot 500 euro. Hieronder staat de link naar de crowdfundingcampagne.

www.gofundme.com/f/herdenkingsfilm-erasmiaanse-namen

Het project leidde tot een positief resultaat van + **EUR 1.070,58**. Dit is te danken aan de onverwacht succesvolle crowdfunding. Zoals aangekondigd in de crowdfundingcampagne zou een eventueel overschot worden ingezet voor het vervolgproject.

3.2 Erasmiaanse Namen 2.0

Het vervolgproject Erasmiaanse Namen 2.0 bestaat uit vier deelprojecten: een meerjarig educatief onderzoeksproject, een jaarlijkse tentoonstelling, eenmalig historisch onderzoek en een update van de herdenkingsfilm met nieuwgevonden Erasmiaanse oorlogsslachtoffers.

Omdat alleen het educatieve onderzoeksproject in 2020 viel, zal dat deelproject hieronder kort worden samengevat. De overige deelprojecten zullen belicht worden in het jaarverslag over 2021.

Educatief project

In schooljaar 2020/2021 vond de pilot plaats van het educatieve project Erasmiaanse Namen. Zeven leerlingen uit klas 6 van het Erasmiaans Gymnasium kozen ervoor om hun profielwerkstuk te schrijven over Erasmiaanse oorlogsslachtoffers. De leerlingen onderzochten twaalf Erasmiaanse Namen. Hieronder staan de onderzochte oorlogsslachtoffers met hun geboorte- en sterfdata.

Voornamen (roepnaam) en achternaam	Leeftijd bij overlijden	Jaren op Erasmiaans	Geboortedatum en sterfdatum en -plaats
Edward Richard (Edward) Jacobson	(74 jaar)	1883–1885	Frankfurt am Main, 20 maart 1870 Semarang, kamp Halmaheira, 29 december 1944
Cornelis Gerardus Wemmerslager van Sparwoude	(70 jaar)	1888–1896	Banjoemas, 5 augustus 1875 Semarang, kamp Bangkong, 5 oktober 1945
Jacob Henri (Jack) van Veen	(66 jaar)	1887–1894	Rotterdam, 23 april 1876 Kdo. Auschwitz III-Monowitz, 1 oktober 1942
Ludwig Christoph (Ludwig) Hofmann	(42 jaar)	1919–1921	Rotterdam, 19 april 1902 Neuengamme, 19 januari 1945
Elchanan (Egon) Stein	(32 jaar)	1924–1929	Den Haag, 5 juni 1911

			Sobibor, 16 juli 1943
David (Davy) Croll	(32 jaar)	1923–1929	Bussum, 11 januari 1911 Matona (Thailand), 12 juni 1943
Dora Marion (Dora) van Veen	(29 jaar)	1927–1930	Rotterdam, 21 januari 1915 Auschwitz, omstreeks februari 1944
Eslina (Lientje) de Haas	(26 jaar)	1929–1935	Rotterdam, 28 februari 1917 Sobibor, 11 juni 1943
Johan Frans (Hans) van Walsem	(26 jaar)	1930–1933	Weltevreden, 14 december 1916 Neuengamme, 2 januari 1943
Gerrit Huig (Gert) de Zeeuw	(25 jaar)	1929–1935	Rotterdam, 6 september 1917 Neuengamme, 18 april 1943
Paul (Paul) Tukker	(21 jaar)	1936–1937	Harlingen, 12 mei 1924 Hamburg-Eppendorf, Stadtkreis Hamburg, 26 mei 1945
Sonja (Sonja) Taub	(17 jaar)	1939–1941	Rotterdam, 8 juni 1927 vermoedelijk Auschwitz, september 1944

* *Erasmiaanse Namen van de shortlist – van hen waren voorafgaand aan het onderzoek verwanten gevonden en/of mensen die hen gekend hadden.*

** *Erasmiaanse Namen van wie tijdens het onderzoek verwanten zijn gevonden.*

Zonder uitzondering wisten de leerlingen ongelooflijk veel informatie boven water te halen. Zij vonden foto's, documenten, familieleden, interessante anekdotes en publicaties van of over de oorlogsslachtoffers. Vier van de zeven leerlingen hadden contact met verwanten of bekenden van de oorlogsslachtoffers die zij onderzochten. Dit was zeer indrukwekkend, zowel voor de leerlingen als voor de nabestaanden of verwanten, die dankbaar waren voor de aandacht voor hun oom, oudoom, broer, moeder of opa.

Na afloop van de beoordelingsgesprekken is individueel aan de leerlingen gevraagd wat zij vonden van het project. Desgevraagd gaf iedereen aan dat zij met de kennis van nu opnieuw voor *Erasmiaanse Namen* hadden gekozen. Dit gold ook voor de twee leerlingen die bij de introductieworkshop aangaven dat zij voor Erasmiaanse Namen hadden gekozen omdat ze niets anders wisten. Alle leerlingen die persoonlijk contact hadden met nabestaanden, vonden dat het indrukwekkendst.

www.sanderling.nl/educatief-project-erasmiaanse-namen/

Media-aandacht

Op 30 april 2020 publiceerde NRC een groot artikel over Erasmiaanse Namen in haar Rotterdam-bijlage, onder de titel 'Leerlingen brengen 'lege' namen Erasmiaans Gymnasium tot leven'. Redacteur Mirjam Remie, zelf ook oud-leerling van het Erasmiaans, interviewde hiervoor Ties Hoogeveen (de leerling die de vermissing van Sonja Taub oploste) en Anne Schram Ouweneel van Stichting Sanderling.

www.nrc.nl/nieuws/2021/04/29/lege-namen-erasmiaans-tot-leven-gebracht/

The screenshot shows a mobile view of a news article from NRC. The title is 'Leerlingen brengen 'lege' namen Erasmiaans Gymnasium tot leven'. The sub-headline is 'Oorlogsslachtoffers'. The text below the headline reads: 'Leerlingen van het Erasmiaans Gymnasium ontdekten nieuwe informatie in hun onderzoek naar oorlogsslachtoffers van de school. „Raar om te realiseren dat als zij de oorlog had overleefd, ze nu even oud was als mijn opa.”' The author is Mirjam Remie and the date is 29 april 2021.

Overige aandacht

De website **Joods Monument** benaderde de stichting met het verzoek om de informatie over Sonja Taub over te mogen nemen. **Herinneringscentrum Westerbork** vroeg toestemming om de informatie over Egon Stein, Lien Stein-de Haas, Dora Vieijra-van Veen en Jack van Veen over te nemen voor de website **WesterborkPortretten**. Zo leverden de leerlingen met hun onderzoek ook een bijdrage aan deze landelijke herdenkingsmonumenten. Het **Erasmiaans Gymnasium** maakte een pagina aan op zijn website met alle tentoonstellingsteksten. De tentoonstellingsteksten waren gebaseerd op de profielwerkstukken van de leerlingen, maar ingekort en aangevuld met algemene informatie.
 www.erasmiaans.nl/de-school/erasmiaanse-namen/

Het bestuur van Stichting Sanderling heeft dit jaarverslag opgesteld in juni 2021.

De eindverantwoordelijkheid voor het jaarverslag ligt bij het bestuur van Stichting Sanderling.

Caecilia van Stigt

Julia van de Graaff

Rik Zagers

voorzitter

vicevoorzitter

penningmeester